

Participatieraad Haarlem
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Ons kenmerk MO/2021/651369
Uw kenmerk 25 november 2021/2021/19
Datum 7 december 2021
Afdeling Maatschappelijke Ondersteuning
Contact S.A.D. Leensen
Telefoon 023-5114532
E-mail sadleensen@haarlem.nl

Onderwerp: Reactie op uw advies Uitwerking regionaal samenwerkingsverband Beschermd Wonen

Geachte leden van de participatieraad,

In 2022 wordt Beschermd Wonen een verantwoordelijkheid voor alle gemeenten. Het Rijk verplicht de gemeenten om regionaal samen te werken. De samenwerking moet ervoor zorgen dat cliënten de juiste ondersteuning blijven ontvangen. De uitwerking van de samenwerking in de regio IJmond, Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer is door de acht gemeenten vastgelegd in het "Gemeenschappelijk orgaan Beschermd Wonen". De gemeente Haarlem heeft aan de Participatieraad gevraagd om advies uit te brengen op deze notitie. Op 4 november jl. is er door de betrokken beleidsadviseurs, een mondelinge toelichting gegeven aan een aantal leden van de Participatieraad. Op 25 november heeft het college van burgemeester en wethouders uw advies ontvangen. Wij danken u hartelijk voor de snelheid van het advies en de bijbehorende aanbevelingen. In deze brief geven wij een reactie op uw aanbevelingen en opmerkingen.

In uw brief geeft u over vijf thema's advies. Hieronder is per thema uw advies cursief samengevat waarna de reactie volgt van het college van burgemeester en wethouders (hierna afgekort als het college).

1. Leidt de voorgestelde samenwerkingsvorm tot daadwerkelijke verbetering voor inwoners?

U geeft in uw brief aan dat u het een goede ontwikkeling vindt dat kwetsbare inwoners bij voorkeur in de eigen gemeente worden opgevangen. Wel geeft u aan dat het gevaar dreigt dat dit project voornamelijk een complexe organisatorische kwestie wordt waar het beoogde voordeel voor de inwoner/cliënt gaandeweg uit het zicht verdwijnt. U raadt aan om verder te concretiseren hoe de nieuwe samenwerkingsvorm gaat helpen om de beoogde voordelen voor de bewoners/cliënten te behalen en om gedurende het hele traject regelmatig te toetsen of deze worden gerealiseerd.

Reactie:

Het college deelt uw mening dat de samenwerking in de doordecentralisatie moet bijdragen aan de ondersteuning aan de cliënten en dat de samenwerking geen doel op zich moet worden. Het college

is dan ook verheugd met het voorstel regeling Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd wonen (hierna GO Beschermd Wonen) wat nu voorligt. Jaarlijks wordt in het GO Beschermd Wonen gemonitord of de kwetsbare (ggz) inwoners uit de acht gemeenten ondersteund worden met zorg en ondersteuning die zoveel mogelijk lokaal gefaciliteerd en opgepakt wordt. En wanneer de ondersteuning complex, langdurig en/of zwaar is, moeten zij terecht kunnen in regionale (woon)voorzieningen. Met deze afspraken hebben de acht gemeenten de zorgcontinuïteit voor onze regio georganiseerd, ook als een gemeente nog geen lokale voorziening heeft. Bij het meten van kwaliteit en effectiviteit van de ondersteuning is het meten van cliënttevredenheid essentieel. De uitkomsten van deze onderzoeken worden meegenomen in de verdere uitwerking en het bijsturen van de afspraken. In 2025 vindt een grootschalige evaluatie plaats van de afspraken in de regeling, van het regionaal kader en vooral van de uitvoeringspraktijk en de positieve of negatieve gevolgen voor de cliënten.

2. Locaties en wachttijden

De bedoeling is dat cliënten zo veel mogelijk in de eigen woonomgeving worden opgevangen. Hoewel u aangeeft dat u de redenering kunt volgen geeft u ook aan dat de kans bestaat dat er lokaal juist langere wachttijden ontstaan. Uw advies is om na te gaan of er lokaal wel voldoende locaties zijn, de wachttijden voor cliënten nauwkeurig te monitoren en voorzorgsmaatregelen te nemen om te zorgen dat wachttijden niet langer maar korter worden. Mogelijk kunnen ook lokale inspraakprocedures rond locaties nog vertragend werken. Wij vernemen graag welke maatregelen er genomen gaan worden.

Reactie:

Helaas zijn er door het gebrek aan woonplekken in onze regio, net zoals in heel Nederland, op dit moment wachtlijsten voor Beschermd Wonen voorzieningen. De meeste Beschermd en Beschut voorzieningen staan in Haarlem. De doordecentralisatie moet onder andere leiden tot een betere spreiding van de voorzieningen in de regio. Om ervoor te zorgen dat deze spreiding wordt gerealiseerd en de wachttijden worden verkort wordt er een apart budget beschikbaar gesteld waar zowel gemeenten en aanbieders aanspraak op kunnen maken bij het organiseren van nieuwe locaties. Naast het organiseren van extra budget voor nieuw te ontwikkelen locaties wil het college de komende tijd ook gebruiken om afspraken te maken met aanbieders om overlast te voorkomen en inclusie en acceptatie na te streven in de wijken en buurten rondom de (nieuwe) locaties. Hiermee hopen wij dat de samenwerking in buurten en wijken wordt verbeterd en vertraging voor nieuwe locaties waar mogelijk wordt voorkomen.

De spreiding van voorzieningen kost tijd en is niet direct geregeld op 1 januari 2023. Regiogemeenten zullen dan ook in eerste instantie veelal bij locaties in Haarlem aankloppen voor een woonplek. Om er zorg voor te dragen dat een inwoner uit een regiogemeente niet langer moet wachten dan een Haarlemse cliënt, zijn er afspraken gemaakt over regionale coördinatie over de (wachtlijst) plaatsingen. In de regio gaan we de komende periode werken aan een centrale wachtlijstregie. Op deze manier kunnen de wachtlijsten worden geanalyseerd en weten we aan welke ondersteuning er behoefte is en wat er wel of juist niet werkt.

Als laatste wil het college benadrukken dat als cliënten op een wachtlijst staan er wel ondersteuning wordt geboden in de vorm van (ambulante) begeleiding. Juist door de ondersteuning tijdig te bieden kunnen zwaardere vormen van ondersteuning zoals Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang worden voorkomen.

3. Weerbarstige praktijk

In uw brief geeft u aan dat de praktijk weerbarstig is. Te weinig in- door en uitstroom van cliënten, tegenstand van de omgeving en personeelstekort ten gevolge van eerdere bezuinigingen enkele problemen zijn in de praktijk. U adviseert om nader uit te werken of - en hoe - deze problemen door de decentralisatie en nieuwe samenwerkingsvorm worden aangepakt en ambities zoals preventie beter kunnen worden ingevuld.

Reactie

Het college is zich ervan bewust dat de praktijk weerbarstig is. De laatste jaren is er een trend - door kortere opnames in de ggz, lange wachtlijsten voor behandeling, tekort aan personeel in de zorg - van meer mensen met complexe problemen die in de wijk wonen, toename van dakloosheid en meer veiligheidsincidenten. Bewoners zullen steeds meer blijven wonen in de omgeving waar ze ook zullen uitstromen. In sommige buurten ervaren buurtbewoners mondigere worden en dat de acceptatiegraad lager ligt. In de nieuwe contracten willen daarom meer nadruk leggen op de taak van aanbieders om overlast te voorkomen inclusie en acceptatie na te streven in de wijken en buurten rondom de locaties. Juist door deze problemen te erkennen en samen met cliënten, partners en met onze regiogemeenten op te trekken wil het college voortdurend in gesprek op zoek naar wat er wél kan. De acht gemeenten zijn van mening dat de afspraken die gemaakt zijn juist bijdragen aan een betere lokale aanpak, en waar nodig werken gemeenten en partners regionaal samen.

4. Doordecentralisatie of toch weer niet?

Door de doordecentralisatie moeten alle gemeenten nu zelf met aanbieders contracten afsluiten. Aan de andere kant willen aanbieders juist dat gemeenten hun wensen bundelen omdat ze niet met zoveel partijen willen/kunnen onderhandelen. Volgens u bestaat de kans dat daardoor de doordecentralisatie weer voor een deel ongedaan wordt gemaakt. Uw advies is om verder te concretiseren hoe de gemeente met deze tegenstelling omgaat.

Reactie:

Het college is van mening dat het bundelen van de krachten kan helpen bij de lokale uitvoering. Zo kopen de gemeenten gezamenlijk dezelfde producten in en voeren samen het strategisch contractmanagement uit, maar sluit iedere gemeente afzonderlijk een contract en doet zelf het praktische contractmanagement. Op deze manier wordt wel ingezet op dezelfde ontwikkeling in alle gemeenten, maar is er lokale vrijheid om bij te sturen en te doen wat nodig is.

5. Financiën

De gelden voor Beschermd Wonen worden verdeeld over alle gemeenten. In uw advies geeft u aan dat het risico bestaat dat daardoor een strijd gaat ontstaan tussen de gemeenten over de verdeling van de fondsen. Uw vraag is wat er gebeurt als een gemeente zijn budget overschrijdt. Uw advies is om te zorgen voor een mechanisme dat tijdrovend onderhandelen tussen gemeenten voorkomt. Alle tijd die gaat zitten in discussies over verdeling van gelden tussen gemeenten komt niet ten goede aan de zorgverlening aan de cliënten.

Reactie:

In de regeling Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen heeft het College met de zeven andere gemeenten afspraken over financiële solidariteit dit zijn:

1. Naar rato van het objectieve verdeelmodel dragen alle gemeenten bij aan de uitvoeringskosten van het GO.
2. Van 2023 tot en met 2025 wordt een vereveningsfonds ingesteld, waarbij alle gemeenten de zorgkosten van de nieuwe cliënten 100% verevenen.
3. De overgedragen regionale reserve BW (middelen bestaande cliënten) wordt ingezet voor:
 - middelen voor (lokale) ontwikkeling en innovatie;
 - tekorten Maatschappelijke Opvang (van 2023 tot en met 2025);
 - incidentele kosten en frictiekosten.

Deze (financiële) afspraken in het GO worden in 2025 geëvalueerd.

Door vooraf concrete afspraken te maken over de verdeling en verrekening van het geld, willen de acht gemeenten juist voorkomen dat tijdens de uitvoering discussies ontstaat.

Tot slot

Graag betreft de gemeente de participatieraad ook bij de ontwikkeling van het lokale beleid en uitvoeringsprogramma Opvang Wonen en Herstel. Wij verwachten u in de loop van 2022 te kunnen informeren over de planning van het lokale beleid en uitvoeringsprogramma.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

mr. C.M. Lenstra

drs. J. Wienen